

Міністерство освіти і науки України

Національний університет харчових технологій

**80 МІЖНАРОДНА НАУКОВА
КОНФЕРЕНЦІЯ
МОЛОДИХ УЧЕНИХ,
АСПІРАНТІВ І СТУДЕНТІВ**

*“Наукові здобутки молоді –
вирішенню проблем харчування людства
у XXI столітті”*

Частина 4

10–11 квітня 2014 р.

Київ НУХТ 2014

10. Історія розвитку світової та української політичної думки

Андрій Бречко, Олександр Пилипенко

Національний університет харчових технологій

Проблема зародження й еволюції політичних знань охоплює різноманітні форми теоретичного пізнання. Складність і мінливість сучасного політичного буття потребує вдумливого застосування виробленого й осмисленого людством сукупного досвіду, всієї духовної культури, створеної багатьма поколіннями мислителів. Ці політичні знання належать не тільки минулому, вони є надбанням сучасних і майбутніх політичних процесів, політичних ідей, політичної культури.

Політика — «царське мистецтво», засноване на знаннях і таланті правити людьми. Політичне мистецтво — це мистецтво плести політичну тканину, яка поєднувала б мужніх, щасливих, виважених і дружніх однодумців. Закони встановлюють для загального блага, і вони не можуть мати корпоративного характеру

Новий етап у розвитку політичних ідей сформулював Платон (427 — 348 рр. до н. е.) в своїх працях «Держава», «Критій», «Політик», «Закони» та ін. Він заклав основу політичної філософії, розробив концепції ідеальної справедливої держави, політичної солідарності, колективізму і рівності, аристократії, тімократії, олігархії, тиранії, монархії, демократії та «істинного правління». Ідеальна держава, за

Платоном, є посередником між космосом і людською душею і виконує три функції (радницьку, захисну і ділову), які покладаються на три відповідні стани (правителів, воїнів і виробників). Вона дотримується принципу розподілу праці, зрівнює у правах жінок і чоловіків, встановлює для правителів і воїнів спільність майна, дружин і дітей, долає розкол на бідних і багатих, виводить на верхівку державного правління наймудріших і найблагородніших аристократів-філософів. Етап започаткування емпірико-теоретичного підходу до вивчення політичних проблем і оформлення давньої політичної науки як специфічної галузі знань пов'язаний з творчістю одного з найвидатніших мислителів — *Арістотеля* (384—322 до н. е.), який розглядав людину як об'єктивне начало всіх політичних явищ. Тому держава є організацією не всіх людей, а лише тих, хто може брати участь у законотворчій, судовій і військовій діяльності. Своїм ученням Арістотель увінчує процес оформлення політичної теорії як «науки наук», започатковує розвиток політичної етики, політичної юриспруденції, вимальовує обриси майбутнього класичного конституціоналізму, обґрунтовує право народу на законодавчу владу, політичну сутність людини

Найвагоміший внесок у політичну думку доби Відродження зробив італієць Нікколо Макіавеллі (1469—1527), який у трактатах «Государ», протиставив теологічному розумінню державної влади юридичний світогляд. Вважаючи силу основою права, визначаючи поняття «держава» як загальний політичний стан суспільства, Макіавеллі стверджував, що людина втілює в собі злобність, агресивність, властолюбство, жадобу, брехливість, боязливність, малодушність, невдячність, зрадництво, лицемірство, ненависть, нестриманість тощо.

У 40-х роках політична думка України гідно була представлена Тарасом Шевченком (1814—1861). Духовні віяння Західної Європи, радикальні республіканські ідеї Французької революції вплинули на формування політичних ідей Шевченка. У своїх творах він повертає з небуття історичну пам'ять українців. Поширення революційних настроїв, загальне невдоволення політикою правлячих кіл стимулювали нові політичні ідеї. Відомими представниками тогочасної політичної думки в Україні були Михайло Драгоманов, Іван Франко, Сергій Подолинський, Павло Грабовський, Леся Українка та інші революціонери-демократи.

Як свідчить суспільна практика, будь-яка ідейно-політична течія намагається справити якнайсильніший вплив на людей з метою залучення максимальної кількості прихильників. Через це різні політичні течії неминуче змагаються між собою, сподіваючись виштовхнути одна одну на узбіччя суспільного життя. Але взаємовідносини різних ідейно-політичних течій неможливо звести лише до боротьби. Між ними відбувається ніби постійна дискусія з приводу суспільних проблем, що в ній вони взаємно впливають одна на одну і взаємозбагачуються.

Література

1. *Піча В.М., Хома Н.М.* – Політологія. Навчальний посібник для студентів вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації. 2-е видання, виправлене і доповнене”. – К.: “Каравела”, Львів: “Новий Світ – 2000”, 2001. – 344 с.
2. *Політологія*. Підручник // За загальною редакцією проф. Кремень В. Г., проф. Горлача М. І. — Харків: Друкарський центр «Єдинорог», 2001. — 640 с.
3. *Ершиев А. А.* История политических и правовых учений: Учеб. пособие. — 3-е изд., стереотип. — К.: МАУП, 2002. — 152 с.
4. *Бибик В. М.* Політологія для політика і громадянина: [Монографія]. — К.: МАУП, 2003. — 424 с.: іл.
5. “*Основи політології*”. Навч. посібник. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2000. – 312 с.